

Štev. 7.

V Ljubljani, 1. malega srpana 1906.

Leto VII.

Oblaček.

Pod jasnim nebom gre oblak,
tako je bel, tako lehak.

In plava dalje in hiti,
oblačku se naprej mudi.

Iz dalje v daljo on vesla
pod svodom jasnega neba.

Nad belo hišo postoji,
na oknu deklica sloni.

K oblaku hoče ji srce,
proseče usta govore:

„Oblaček, vzemi me s seboj,
v dežele tuje pot gre tvoj.

Tam sreča meni zacvete,
tu vene mi mladost in mre.“

Oblaček dalje gre odtod,
naprej ga žene sinja pot.

Nad mlado rožo obvisi,
in roža k njemu zadehti:

„Oblaček, daj hladila mi,
hladila in živila mi!

Porosi kapljico namé,
da mi cvetovi ne zgoré.“

Oblaček dalje gre odtod,
naprej ga žene sinja pot.

Tu zašumi pšenični klas,
v višavo vzplava prošnji glas:

„Oblaček, name se ozri,
in tvoj naj hlad me pokropi!“

In vsaka stvar strmi v nebo,
hladila prosi vse gorkó.

Sto src k oblaku hrepeni,
sto želj utehe si želi.

Oblaček dalje gre odtod,
naprej ga žene sinja pot.

Otrok ga vidi, ostrmi
in se lepote veseli.

Kako naprej oblak vesla
pod svodom jasnega neba!

Kako veselo dalje gre
črez polje, vrte in goré!

Nikogar ni, ničesar ni,
da bi ga slušal, naj stoji!

Razpne otroku duh perot
in dvigne se na sinjo pot.

Nikogar ni, ničesar ni,
da bi ga slušal, naj stoji!

Oblaček gre, otrok z njim gre —
obema proste so cesté.

E. Gangl.

Očetov list.

Spisal Ivo Trošt.
(Konec.)

II.

Stanko je nekaj časa strmel v očetov list, slednjič samo še v očetov podpis. Ganil ga je list do solz. Toda Stanko si je nagrmadil in nasul na pot hrib, goro zamud in zanikrnosti. Črez ta hrib ni mogel do pravega napredka.

Za njim pride v sobo Pogledov Matija. Videč tovariša pri mizi, kar se ni zgodilo prepogosto, vpraša brez začudenja: „Ali so litanije, kaj?“

„Na, tu čitaj, če si tako radoveden,“ reče Stanko in mu ponudi list, misleč, da ga tovariš ne bo maral pogledati. Matija je bil tedaj v četrtem razredu ljudske šole, lahkomiseln kakor Stanko in ne brez sposobnosti. Ali brez vztrajnosti se je pogrezal vedno globlje v lenobo. Tudi on je prejel od doma kopo očitaj in psovk, ki se ga niso prijele niti toliko kakor Stanka očetov list. Matijče je list vzela in čital. Stanko je vstal od mize in čakal, kdaj odloži Pogled ponujeni list. Toda ob Stankovem listu je obsedel Matijče ter ga čital in zopet čital. Slednjič ga vpraša tovariš hudomušno:

„Ali ti je všeč, ha, ha!“

„Mi je in ni — kakor tebi.“

„Meni? Prav nič! Če je tebi, pa se ga nauči na pamet!“ de malomarno Stanko in povabi součenca s seboj na pomladanski zrak. Bilo je namreč četrtek popoldne, in dečka nista šla v šolo. Vreme je tudi samo vabilo na toplo solnce, trobentice so piskale, in zvončki so zvonili pozdrav novi pomladi. Pogledov Matija jih ni šel poslušati, dokler ni izvršil vseh svojih nalog. Stanko je odšel sam z zaničljivo opomnjo:

„Pa se pili in guli, če se hočeš.“

Zvečer je šele stopil Matija na izprehod v mestni log in tam srečal Stanka, vračajočega se kakor zmagovit vojskovodja na čelu mnogobrojne čete — enakovrednih potepuhov pa s kito cvetja za klobukom. Nič posebno zavidljivo ga ni gledal Matija; njemu je v srcu klilo stokrat lepše cvetje: zadovoljnost, brezskrbnost in zavest, da je vse izvršil, kar je bil dolžan izvršiti.

Tudi po večerji je ostal pri knjigah, saj je še ležal pred njim na mizi Stankovega očeta list, ki ga je hvalil, kakor ga je hvalila dobra vest. To je bila zanj najlepša pomlad.

Stanku je začelo biti na stanovanju dolgočasno.

Matija Pogled je res ostal takšen, kakršen je sklenil biti že med čitanjem Stankovega lista.

Do konca leta je popravil vse stare napake in bil sprejet med odličnjaki v srednjo šolo. Naslednje leto sta bila s Stankom še skupaj. Malopridni deček je moral namreč v veliko žalost svojih staršev ponavljati šolsko leto. V dveh letih ga je Matija prehitel sijajno, zakaj Trošek je redno zao-stajal in bil med najslabšimi učenci. Pogled si je s svojo marljivostjo in vztrajnostjo utrdil ugled ter bil zaraditega povsod spoštovan in číslan.

Zato mu je bil Stanko silno nevoščljiv.

„Pilež, gulež!“ ga je zmerjal, „kaj imaš od tega, da vedno tičiš v knjigah? Glej mene, ki živim kakor gospod, a brez knjig; še v šolo jih ne nosim rad, ker me je sram.“

Ko so že obetali Pogledu, da dovrši v nekoliko letih z odličnim uspehom nauke na srednjih šolah, in se je mladenič srčno veselil letnega izpričala, ga je Stanko zopet pital s piležem in guležem. Že davno nista več bivala skupaj in celo srečala sta se le redkoma; danes se pa dvigne Stanko pred nekdanjim součencem kakor bi šinil iz tal. Pogled se ga je prestrašil. Obleka je razodevala, da Troškov oče več ne pošilja kron „gospodu“ sinu v mesto, marveč je bila jasna priča, da dečko najbrž več ne obiskuje šole ter je popolnoma ostavil misel, da bo kdaj zares gospod. Tovariša vendar ni pozabil ozmerjati s piležem in z guležem.

Mirno se mu je nasmehljaj Pogled in odgovoril samosvestno kakor človek, čigar računi so popolnoma v redu:

„Pojdi no! Kadar je voz na cesti, na gladki cesti in ne preveč obložen, gre naprej, ako ga potiskaš z mezincem. Toda voz v jarku ob cesti, voz pod cesto v prepadu . . .“

„Ta je moj, verjemi, prijatelj,“ potrdi žalostno Stanko. „Preveč sem zamudil, vse življenje se bom kesal za ta-le draga, a zavržena leta. O, ko bi bil tedaj slušal očeta, ko sem ti kazal njegovo pismo! Zaman je pisal moj oče, lepo in razumno pisal. Vsaka beseda mi še sedaj zveni v ušesih in bo zvenela vedno glasneje, vedno bolj bridko; ali se še spominjaš, Matija?“

„Stanko, ali imaš kaj poguma?“ vpraša Pogled tovariša. Stanko ga pogleda zvedavo in se nasmehne; mislil je namreč na pogum, kako in kje bi se dalo kaj doseči z močno pestjo in urno peto.

„Imam,“ potrdi radovedno in čaka še radovedneje, kaj snuje Matijče, ki se sicer nikoli ni mešal v junaštvo Troškovega Stanka.

„Vse bo se dalo še popraviti, ako imaš res kaj srca.“

Sedaj sta se umela. Stanku je takoj izginil hudomušni izraz z lica. Rekel je po dolgem pomisleku: „Srčnost imam, tudi trdno voljo, moj dragi, a nimam več očeta ne matere. Oba sem spravil pod zemljo. Oh, jaz —“ Šlo mu je na jok.

„Čuj me, Stanko! List tvojega pokojnega očeta je napravil iz mene pridnega človeka, pametnega učenca, dasi je bil namenjen tebi. Te dobrote ne zabij nikoli. Povej mi torej, Stanko, ali hočeš z menoj bratovski deliti vse, kar imam? Dobri ljudje so tudi še na svetu. Povej, Stanko!“

Tovariš prikima s solznimi očmi, pa takoj pristavi obupno: „Dober si, predober, Matijče! Toda pomisli: moj voz je popolnoma pod cesto v prepadu; učenje sem zanemaril in samega sebe. Nikdar več, nikoli se ne upam v prejšnji tir.“ — „Vse pojde, Stanko, samo da imaš res dovolj srčnosti. Noč in dan ti hočem pomagati. Z združenimi močmi, Stanko, premagava vse. Ali hočeš?“ — „Hočem!“ Segla sta si v roke in se skupno vrnila domov.

Stanko Trošek je slušal svojega prijatelja. Med počitnicami sta ponovila mnogo zamujenih stvari, ob začetku leta pa zastavila marljivo in vztrajala do konca. Posrečilo se jima je takoj. Stanko je spoznaval vedno očitneje, kako sladka je zavest, ko učenec dovrši svoje naloge, se nauči tvarine in potem gladko odgovarja v šoli. Nobene pritožbe ni treba, nobene krivice ne pozna več. Hiti in hiti za napredkom, in to je najlepša, najslajša pesem njegovega življenja. Obžaloval je samo to, da ga sedaj ne občudujeta oče in mati . . . Kakor je začel, je tudi nadaljeval in dovršil. „Nekaj let sem za teboj,“ je časih tožil Pogledu, a vselej tudi dostavil: „Za vsako pregreho pa ni dovolj samo poboljšanje, priti mora tudi — pokora.“ In radovoljno je prenašal Stanko pokoro za pregreške v mladosti. Še danes rad pove vsakomur o njih in se jih sramuje, a na svojo izpreobrnitev je nemalo ponosen.

*

Letos o Veliki noči sta me obiskala Matija in Stanko. Oba sta že v državnih službah, Matijče celo doktor pravoslovja. Menili smo se, stari znanci, kakor običajno o takih prilikah, marsikaj, največ seveda o mladostnih letih. —

Doktor Pogled je naravnost povedal zgodbo o listu Stankovega očeta, in Stanko je potrdil svojo zmoto brez vsakršne olepšave ali olajšave; lista pa ni imel več njiju nobeden. Glasno sem obžaloval nesrečni slučaj in pristavil, da bi dal zanj — milijon ter ga potem objavil slovenski mladini — dokaz zlatega očetovskega srca, ki bi tudi v največji bedi vse pretrpelo, vse žrtvovalo za svojega, često neposlušnega, nevrednega otroka. Sama gospoda sta mi rekla, da bi rada zopet in zopet čitala dotični list Stankovega očeta. Zaman! Izgubil se je; ni se pa izgubila nikomur iz spomina njega vsebina. Povedala sta mi jo, kakor jima je ostala v srcih izza mladih dni. Ker mi je ugajala že sama povest o tem listu, sem jo napisal; nisem pa mogel drugače, nego da sem napisal slednjič tudi sam list. Prej kot sem oddal povest „Zvončku“, sem jo poslal prijateljema v pregled. Oba sta mi poslala za to pismeno zahvalo in zatrdilo o očetovem listu, da če ni bil prav takšen kakor moj, mu je pa gotovo do pičice podoben.

Poletje.

Opisal *Lad. Ogorek.*

judje iščejo sence. Solnce je vroče, nebo jasno. Polno neskončno sinje lepote je razlite nad zemljo.

Minila je mehka pomladanja doba. Zagorela je moč solnčne luči. Ozira se na zemljo v vsi svoji mogočnosti. Trava, visoko zrasla in zrela za košnjo, sili pod koso. Lepo jo suče kosec, da se črtajo pred njim široki polkrogi. Grabljice imajo polno dela, da posuše

Lepo vreme.

nakošeno travo. Delavci mečejo seno na voz in ga vozijo domov, da ga spravijo v kozelce. — Pomladanskih cvetic ni več. Umaknile so se

drugim poljskim cvetovom, ki takisto umirajo pod ostro koso. Že davno je odpadlo cvetje s sadnega drevja. Izpreminjati se je začelo v sad, ki dozori jeseni v veselje gospodarju in mladini. Lepo se boči nad tratino senčnato vejevje. Hladna senca vabi gostoljubno in prijazno: „Pridite v hlad!“

Ploha.

in poskočno mu hite valčki v daljavo. Hladeča kopel kliče vsakogar, naj se pride hladiti in okrepiti. — Po žitnem polju se ziblje val dozorevajočega zlatega klasja. Kakor je kmetovalcu srce veselo ob pogledu na bogati dar blage prirode, tako zatrepče v strahu, ko zagleda nad seboj črne oblake, ki mu prete s pogubno nesrečo. Up in strah — oboje mu obenem objema srce. A neskončna dobrotu razžene zlo silo. Poživljajoč dež pokropi kmetovalčev up. Strah se umakne veselim nadejam. Bog blagoslavlja pošteno delo!

Žeja.

A če zahrumi nevihta z vso svojo uničujočo silo, tedaj je gorje kmetu. Pretresljivo opisuje tako nevihto naš pesnik Simon Gregorčič v svoji pesmi „Ob nevihti“.

Poleti prižigajo po naših gričih in gorah kresove, in sicer pred praznikom sv. Janeza Krstnika.

Nekdaj so bili kresovi znamenje, da se bliža našim pokrajinam sovražnik — Turek. Kresovi so opominjali ljudstvo, naj se pripravi na boj. „Sovražnik je prihrumel“, so klicali plameni po višavah.

Danes niso kresovi več znamenja preteče nevarnosti. Bude nam samo spomine na one čase, ko so naši pradedi s hrabrostjo in junaškimi dejanji odganjali tiste krvoloke, ki so se hoteli polastiti naše svete zemlje! In zato nam ti spomini zbujajo ponos.

Kopel.

Petje jo je ozdravilo.

Spisal *Andrej Rapč.*

Ni še dolgo, odkar je pri nas. Pogledat je bila prišla našo malo Anico. Anica je bila takrat bolna. To smo bili žalostni tisti čas! Kar nič veselja ni bilo v hiši. Vsem se je zdelo, kakor da je zašel v naši hiši vse oživljajoči, vse obsvetljuječi solnček. Mirno in tiho je ležala tiste dni naša Anica ponajveč v naročju mamice. Ako smo jo položili v mehko postlano posteljo, je tako žalostno pogledala in zastokala, češ, kaj me devlješ iz rok, zlata mamica, ko bom pa ozdravela le v tvojem gorkem naročju; kaj me polagaš v posteljo, očka, ko me manj boli mlado telesce v tvojem naročju! Z besedami seveda Anica tega ni izgovorila. Kako!? Anica še ne zna govoriti. Ali njeno žalostno oko nam je tako glasno klicalo.

Stanko in Vladko in Milica so stali ob njeni postelji. Vsi so imeli solzne oči.

„Mamica! Anica se je nasmehljala. Ali je že zdrava?“ je venomer povpraševal sedaj Stanko, sedaj Vladko.

„Ali je?“ je povprašala naposled Milica.

In mamica jih je tolažila kakor je vedela in znala, in oče je moral tolažiti mamico.

Tiste dni je tedaj prišla pogledat našo Anico Zavrelova mati. In jo je gledala in je rekla tako-le: „Ubožica! Bolna si, bolna. Spati se ti tudi

hoče! Ubožica, Anica!“ Tako-le je dejala in jo je vzela v naročje in ji je zapela. Tistikrat sem jo prvič slišal peti.

In ostala je Zavrelova mati tisti dan pri nas prav do večera in prav do večera je prevzela že trudni mamici bolno Anico. Anica pa se je tako dobro počutila v njenem naročju. Nič ni jokala. Njeno oko je ob petju Zavrelove matere oživelo. Njeno uho je poslušalo in ko se je naposlušalo, je Anica zaspala.

Pri nas ljubimo petje. Kolikokrat smo se spravili vsi skupaj! Milka je pela svojo otroško naprej, Stanko ji je prilagal, Vladko in mamica sta pomagala Milici, oče je brenčal bas, in Anica je poslušala in tuintam za izpremenno zapela vmes po svoje. Pa smo tako peli, da je bilo veselje. Tisti dan pa se je polahno razlegal po naši hiši le glas Zavrelove matere, ki je pela bolni Anici uspravanko.

Zavrelova mati je bila svojčas pevka na koru. In glas je šel o nji, da tako še ni nikdar pela nobena pevka pri fari. Obča govorica ni lagala. Glas Zavrelove matere je bil mehak. Tako iz dna duše je prihajal, iz dna duše, iz svojega kraljevstva. Če nam pesem privre iz srca, je presrčna in gre v srce in boža uho.

Tudi naši Anici, ki o petju še prav nič ne ume, je božalo to petje uho. Tako ji je bilo prijetno to petje, da je spala venomer. Pa kakor se je Zavrelova mati malce oddahnila, se je odprlo Aničino oko. „Zakaj ne poješ?“ tako je vpraševalo. In Zavrelova mati je pela in pela; Anica pa je spala in spala, in bolezen je kopnela v njenem drobnem telescu in je izginjala.

To smo bili hvaležni Zavrelovi materi. Ozdravila nam je s petjem Anico, našo rožico.

In Zavrelova mati je ostala poslej kar pri nas. Radi jo imamo vsi. Posebni prijateljici sta si z Anico. Le od nje najrajša jé, le pri nji je tako pridkana, da jo vsi hvalimo. Vladko, poleg Anice najmlajši, si časih hoče malo svoje življenje osladiti v materinem naročju, pa Anica mu tega ne pusti, če je le odprto njeno oko, če le ne spi. Ročice iztegne in pomaha z njimi, kot bi hotela s postelje zleteti v materino naročje; usteca, ki še ne znajo govoriti, pravijo: „Ph“ — in že je pri nji Zavrelova mati, in že sedi Vladko na stolu ali na tleh. In če misli Zavrelova mati, da se hoče Anici spanja, pa rahlo zazveni iz njenega grla mehka uspravanka. Mi smo vsekdar v sosednji sobi tihi, prav tihi, da Anice ne vzdramimo. Časih pa s pesmijo priromata Zavrelova mati in Anica iz sobe k nam, in takrat zazveni petje iz grl vseh, Anica pa se smehlja in po svoje pomaga. Petje ljubi — saj jo je petje ozdravilo . . .

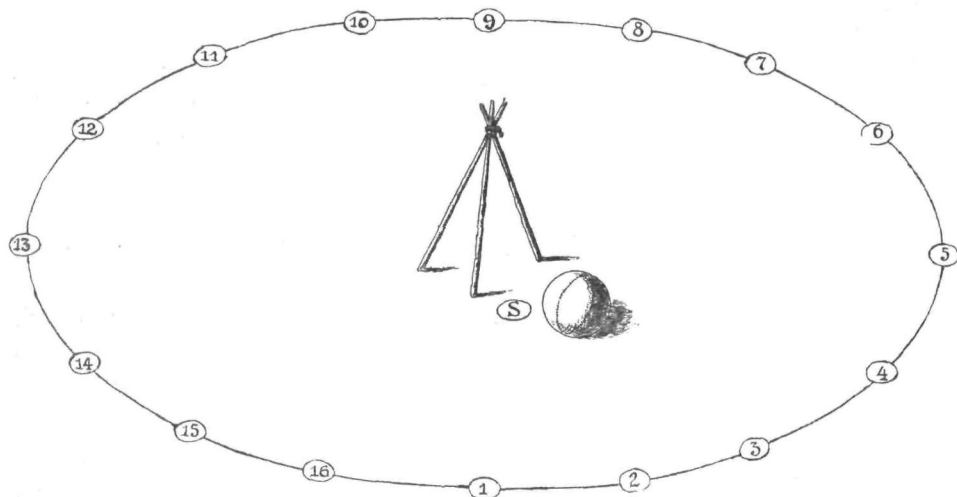
Igrišče.

Priobčuje I. B.

2. Boj za stolp.

tevilo igralcev 8 do 20. Igralci začrtajo s kotom ali palico v zemljo krog, ki meri 40 do 50 korakov v premeru. V sredo kroga postavijo iz palic napravljeno piramido. (Tri palice po 1 m dolge, zgoraj narahlo zvezane, postavijo na tla.) Ta piramida predstavlja stolp. Igralci določijo z žrebom stražnika ali varuha stolpa. Ta vzame suvalno žogo*) ter se postavi poleg piramide. Drugi igralci se vstopijo na krogovo črto, po 2 do 3 korake narazen, obraz proti središču kroga obrnjen. Vsi igralci, ki stoje v krogu, so napadalci. Ti morajo s svojih prostorov z žogo prevrniti stolp. Žogo pa smejo suvati samo z nogo. Stražnik pa ima dolžnost, obvarovati stolp pred sunki, da se ne prevrne. Žogo pa sme odbijati tudi samo z nogo. Igro prične stražnik s tem, da sune z nogo žogo, pri stolpu stoječ, kolikor mogoče daleč proti napadalcem. Komur se posreči stolp prevrniti, postane

stražnik, prejšnji stražnik pa stopi na njegovo mesto. Pravila: 1.) Napadalci smejo suvati žogo z desno ali levo nogo, ne smejo pa svojih prostorov zapustiti ali proti središču se pomikati. 2.) Če je žoga toliko oddaljena, da jo napadalec ne doseže z nogo, skoči k nji, jo pritira z nogo najprej na svoj prostor v krogu in odtam jo sune šele proti stolpu. 3.) Žoge ne smeš med noge stiskati ali v roki nositi. Le če je žoga daleč zunaj kroga, jo smeš do kroga v roki prinesiti in od tu pa zopet z nogo suniti proti stolpu. To pravico pa ima le tisti, čez kogar glavo ali ob kogar desni strani je žoga letela. Vsak igralec naj skrbi, da žogo le takrat odbija, kadar je žoga na njegovi desni strani ali pred njim. 4.) Če stražnik sam prevrže stolp, izgubi svoje mesto, namesto njega pa pride oni, ki je zadnji žogo sunil.

*) Suvalna žoga meri 18 do 25 cm v premeru. Natlačena je z dlako ali žimo in obšita z usnjem, ki je sestavljeno iz šestih kosov. Dobiš jo tudi v prodajalnicah naprodaj.

Lovca Blaž.

Spisal *Borisov.*

Malo je takih ljudi, ki ohranijo vkljub vsem nezgodam in bridkostim, ki so jih zadele v življenju, še na svoja stara leta veselo srce in vedro čelo. A če pridete v moj domači kraj, dobite enega, namreč lovca Blaža.

Navadno mu pravijo samo Blaž, le on sam trdi, da je bil nekaj tudi lovec pri nekem graščaku, ki mu je daroval staro puško. In to ima res še zdaj. Kdo bi si torej upal trditi, da ni bil lovec, in sicer oni Blaž, ki so ga pred sedemdesetimi leti dobili na sv. Blaža dan v Mohlovi veži . . .

Tisti dan je šel namreč stari Mohel, ki ga ni več med živimi, v mesto s staro grbasto kobilo. Dan je bil kratek, pot v mesto in nazaj pa dolga. Zakasnil se je torej in prišel pozno ponoči domov. Ker so šli domačini prej spat, so mu pustili vežo odklenjeno, da bi jih ne budil iz prijetnega spanja. Mož pa, ki je imel lepo navado, pustiti vsako stvar tako kot jo je našel, je tudi vežo samo zaprl. Ne ve se pa, ali iz pozabljivosti ali iz hudomušnosti . . .

Nekako okrog polnoči zasliši Mohelka v veži tanek glas, ki je prihajal vedno močnejši. Nekaj časa posluša, a ker utihne, zaspi. Toda iz spanja jo vzdrami zopet oni glas.

„Tine, Tine!“ začne klicati svojega moža, ki je smrčal za pečjo. „Slišim, slišim,“ pravi Mohel, „tebe in mačke! Pojdi jih poditi, če se ti ljubi!“

In preobrnil se je Mohel tako, da je pritisnil eno uho ravno na peč, ki je bila še malo gorka.

Zopet se začuje oni jokajoči glas. „Déte vseh péntej, to je otrok, če ni kak škrat,“ pravi možak pri sebi. Posluša, posluša in vstane. „Meta, grem pa pogledat.“ — „Pojdi, pojdi! Če ne, nimam vso noč miru.“

Mohel ogrne star kožuh, se poškopri z blagoslovljeno vodo in stopi z leščerbo v vežo. Najprej pogleda okrog, a ko ne opazi ničesar, hoče že nazaj. Zdaj pa nekaj zacvili ravno poleg njega, da se stari mož ves prestraši.

Posveti bliže, in skoro da mu ne pade leščerba iz roke. Pred seboj na tleh ugleda dete, zavito v slabe, umazane cunje.

„Meta, pojdi no, vstani no hitro, ga že imam,“ kriči Mohel.

Žena hiti vsa preplašena v vežo in začne gledati najprej moža, ki je kar plesal okrog kupa slame, na kateri ugleda otroški obraz.

„Jezus, Marija!“ zajeclja in vzame otroka v naročje. Dete je kričalo in se zvijalo, zakaj v veži je bilo mrzlo.

Mož in žena gresta hitro v hišo, in kmalu je bila vsa družina skupaj. Vstala je še celo stara dekla, ki jo še zjutraj niso takoj spravili na noge.

Dvanajstletni Mohlov sin Franc je kar zazijal, ko je ugledal pri peč: otroka, in vprašal je najprej prav po judovsko, koliko so dali zanj . . . Komaj so mu dopovedali, da so ga našli v veži, a on ni mogel kaj takega verjeti in pobral jo je nazaj v posteljo.

„Ciganski je, ciganski,“ je rekel čez nekaj časa gospodar, „in ker ga niso mogli preživljati, ga bomo pa mi. Krstili ga bomo, pa bo naš in katoliški . . .“

Hitro je zakurila mati peč in pristavila posodico mleka. Zakaj dete je bilo gotovo lačno, ker je tako kričalo. Preden je mleko zavrelo, je nesla dekla že k sosedovim vest, da so našli otroka v veži. Seveda je bilo takoj vse na nogah. V Mohlovi hiši je bilo kmalu veliko ljudi, in neki starček je prerokoval, da bo dete srečno, ker je prišlo ravno tretji dan v mesecu na svet . . .

* * *

In kaj naj vam povem o Blaževih otroških letih? Potekla so mu pač kot vsakemu otroku hitro, da sam ni vedel kdaj.

Pasel je Mohlovo čredo, iskal in ogrebal čmrlje, bil na vasi svinjko in hrustal pozimi suhe hruške. — To je bilo skoro vse njegovo življenje. Šole ni obiskoval, ker v onih časih to še ni bilo tako strogo kakor danes. Sicer so pa videli njegovi vzgojitelji, da je prebrisana glavica in mu lahko doma ubijejo v glavo najpotrebnejše stvari. Pozimi zvečer ga je učila Mohelka moliti, in tudi črke ga je naučila, da je lahko vsaj mašno knjižico bral v cerkvi.

Taka je bila njegova mladost. Vesela in brezskrbna kakor vsaka, dasi ravno je bil le rejenc . . .

Prišli so pa resnejši časi zanj.

Neke hude zime zbolí nenadoma stari Mohel. Šel je ponoči ven iz hiše v samem kožuhu in bos. Rekel je, da ga žge v noge, zato si jih je hotel ohladiti v snegu. Nekaj časa je stal zunaj, a kmalu ga je začelo zebsti, da je moral spet v posteljo.

Že prej malo bolehen, se mu je zdaj še poslabšalo. Oporoka je bila že prej napisana, le nekaj je dobri starček še pristavil: da dobi onih osemindvajset tolarjev, ki jih ima še prihranjene, njegov rejenc Blaž. Posestvo pa je že prej prepisal štiriindvajsetletnemu sinu Francu.

Nekaj dni nato so mu zazvonili zvonovi tako žalostno, da se je Blažu dozdevalo, kot bi zvonili njemu in njegovi sreči . . . Pri pogrebu je jokal

najbolj on, ker ni mogel premagati solz. Štel je komaj dvanajst let. In ljubil je svojega dobrotnika kot očeta.

Dolgo časa so žalovali Mohlovi, in žaloval je posebno Blaž. Čutil je, da je zdaj nekako osamljen na svetu; imel je sicer še mater, kot jo je imenoval, a ta je bila že tudi slabotna, in bal se je vedno, da bi ne umrla še ona.

* * *

Minilo je več let, in na Mohelniji se je marsikaj izpremenilo. France je postal popolnoma svoj gospodar, a mater so že odnesli k počitku.

Blaž pa je bil še vedno doma, kjer so ga našli, četudi je imel že nad dvajset let. K vojakom ga niso hoteli. On sam je pravil, da se jim je zdel prevelik, ker taki menda preveč pojedjo . . .

Koliko je bilo resnice na tem, bi se ne dalo dokazati tako hitro.

Blaž je pač tako trdil, in njemu ugovarjati se pravi toliko, kakor metati bob v steno.

Blaž torej ni bil vojak, pač pa korenjak, kot je trdil sam. Visok je bil in vitek kot jelka v lesu in koščen kot malokateri vaških fantov.

Tiste čase pa, ko je bil Blaž največji junak pri delu in pri skledi, je bilo slabo za kmeta. Nobena stvar ni hotela rasti. Če so sejali žito, je zrastel plevel, a namesto krompirja osat . . . Vsaj tako pravi časih Blaž, in tudi stari možje mu pritrjujejo . . .

Tudi pri Mohlu so to občutili. Jedli so ovsenjak, in še tega ni bilo vselej. Nekega dne pa je rekel mladi gospodar Blažu: „Pojdi še malo drugam poizkusit svojo srečo. Kot vidiš, te ne bomo mogli dolgo preživljati, ker imamo sami komaj za potrebo. Kadar nastopijo spet boljši časi, tedaj pač! Toda zdaj ti ne morem kaj. Ni dela ne jela! Pojdi služit. Močan si dovolj, star tudi in lahko si še kaj prislužiš, če boš pameten.“

In Blaž jo je res kmalu popihal proč, ker je uvidel, da govori njegov sedanji gospodar čisto prav.

Poslovil in zahvalil se je pri njem. Denar, ki mu ga je oporočil stari Mohel, je pa pustil shranjen pri mladem gospodarju.

Ko je odhajal, se je ustavil še na pokopališču, kjer sta spavala smrtno spanje njegova odgojitelja. Kako težko je bilo takrat Blažu! Klečal je na grobu in bridko zajokal. Ej, da bi pokojnika vedela, kaj ga še vse čaka v življenju! . . .

In Blaž je šel po svetu. Kje pa je vse hodil in bil, o tem še ni zvedel nihče in menda tudi ne bo. Da se mu ni dobro godilo, se razume samo ob sebi. Sploh nerad pripoveduje, kako je potoval, in iz tega se sklepa, da je učakal marsikaj slabega. Blaž nima navade tožiti, kaj je prebil, ampak pripovedoval je samo, kaj je doživel veselega. In tu se začne zopet povest njegovega življenja.

Blaž sam pripoveduje o tej dobi nekako tako-le: Prišel sem menda v drugo deželo; tako čudno se mi je zazdelo, ko sem zagledal Grintavec že za svojim hrptom. Hodil sem že več kot tri dni in jedel same suhe

❖ V sladkih sanjah ❖

hruške, ki sem jih imel v vreči na rami. Četrty dan pa je bilo vse drugače. Prišel sem v tako lepe kraje, kot nam jih popisujejo časih v cerkvi in pravijo, da sta se cedila tam med in mleko. Medu ni bilo nič več, mleka pa kot vode.

Takrat, ko sem prišel v one kraje, so ravno želi. Na neki njivi so nakladali snopje, in kakšno je bilo to! Tako težko, da so moški komaj vzdigovali snope. Mislil sem si: Blaž, ravno ti boš za tako delo! Kruha in mleka ti že dajo in en otep, da boš na njem spal. In kar ubral sem jo po njivi proti ljudem. Nekako na sredi njive pa zagledam za kupom žita jerbas, okolo pa kakih pet vran, ki so prav pridno migale s kljuni. Pogledam — vidim, da kavsajo kruh. Planil sem nad požrešnice s palico, pa kaj, ko so mi pred nosom odletele. In glej ga spaka, ena je vzela kos kruha in hajdi z njim čez polje. Trdno ga je morala držati, ker sem tako zakričal, da se je kar streslo, a vrana pa le ni izpustila kruha iz kljuna. To me razjezi in uberem jo čez polje za njo. Kričal sem „ga-ga-ga“ in metal palico v zrak, da bi jo zadel, pa žival se ni dala prestrašiti.

Menda sem se ji zasmilil, ker sem tako neznansko kričal, in izpustila je kruh, da je padel na zemljo ravno pred me. Kako sem ga hitro pojedel, in dober je bil kakor še nikdar prej. Ljudje so se mi prav smejali, jaz sem bil pa vendarle sit.

No, in potem sem jim pomagal nakladati. Kar prišel sem in začel lepo devati snope na voz. Vprašali so me, odkod prihajam, pa sem povedal, da sem Mohlov Blaž iz Kozjega Brda in da grem po svetu iskat kruha in dobrih ljudi. Povedal sem jim tudi, da imam doma še sedemindevajset tolarjev dote, pa mi je še danes žal, da sem to rekel, ker so se mi tako neumno smejali, da sem jo mislil že pobrisati. Pa bi bil tudi šel, da nisem bil tako hudo lačen . . .

Šel sem z njimi domov, in dali so mi kislega mleka in kruha, kolikor sem hotel. Pomagal sem jim še skladati žito v kozelce, potem so mi pa pokazali posteljo v hlevu. Tam je stal kup listja, in prav lepo sem spal. Samo v nevarnosti sem bil zjutraj. Prišel je hlapec v hlev, velik je bil in kosmat. Zgrabil je vile in jih porinil v listje, da ga je zmetal nekaj pod živino. Jaz sem se ravno zbudil in opazil, da sem zlezal popolnoma v listje; samo glavo sem molil malo ven. Mislil me je že nabosti na vile, a takrat sem skočil pokonci in toliko, da mu nisem vzel vil. Še zmenil se ni za hud pogled, samo smejal se mi je, jaz pa njemu . . .

Potem sem vstal in šel spet za drugimi na polje. Mislil sem si: Toliko časa ostanem, dokler mi boste dajali jesti. Ker mi ni gospodar nič rekel, ampak me še celo pohvalil, da pridno delam, sem ostal brez skrbi še nekaj dni pri njem. Kako so me pa tudi ljudje gledali, kadar sem bil pri delu! Poznal pa nisem prav nobenega in tudi oni menda ne mene. Domači so me ogovarjali in me vse izpraševali, pa kako neumno: če imam kaj veliko polja doma, koliko repov je v mojem hlevu — jaz sem jim pa odgovarjal vse tako kot je res. Ampak od drugih hiš se me pa le ni

nihče upal ogovoriti. Potem sem pa jaz začel. Vprašal sem tega in onega, koliko je dal za konja, kje gâ je tako poceni kupil in druge stvari.

Še privadil bi se bil kmalu v oni vasi, da ni zmanjkalo dela. Ko so poželi, mi je rekel gospodar, če hočem priti pozneje, ko bom lahko mlatil pri njih.

Obljubil sem mu, pa ne čisto trdno, in odšel od dobrih ljudi, ki so mi dali s seboj belega kruha in dve dvajsetici. In še tisti kosmatin, ki bi me bil kmalu nabodel na vile, mi je dal čisto nov zelen klobuk, ker so mojemu objedle miši kraje . . .

Žalostno sem šel naprej in takoj sem sklenil, da moram dobiti kako službo, ker delati je vendar še najboljše.

Še tisti dan zvečer sem bil v veliki vasi. Grem h kmetu, kjer so ravno večerjali. „Bog vam daj zdravje!“ sem rekel in sedel v veži na stol. Prišla je kmetica, ki sem jo poprosil, če bi mogel prenočiti. Dovolila mi je, jaz sem pa še naprej vprašal, če bi lahko služil pri nji. Nasmejala se je in rekla, da ima dva hlapca. Kaj sem hotel? Počakal sem, da so oni odvečerjali in na tihem molil, da bi še meni malo pustili. In res sem dobil spet dovolj. Imel sem povsod srečo za tako reč, menda zato, ker nisem še nikdar zaničeval darov božjih in jih tudi ne mislim nikdar.

Potem sem šel spat in drugo jutro delat z drugimi v gozd. Sekali smo borovce. Jaz sem večinoma žagal z nekim otrokom. Imel je komaj kakih dvanajst let, pa je moral tako delati. Rekel sem mu, naj se le nikar preveč ne trudi, da bom že jaz bolj vlekel žago. In res sem tisti dan veliko trpel.

Zvečer pa mi je rekla kmetica, naj grem s tistim fantom, da mi bo pokazal hišo, kjer lahko služim. Jej, jej, jaz vesel, da sem kar zavrisnil! Kmetica mi je dala malo mesa in večerje pa en štrukelj, ki je bil še gorak.

Oni fant me je odvedel v veliko, veliko hišo. Toliko je bilo vrat, da bi še danes ne vedel, kje sem prišel noter. Že veža je bila tako lepa, da sem se zagledal v podobe na stropu. Ravnotako se mi je zdelo kot bi bil v cerkvi, še malo oltarja, podoba Marijina, je bilo pri vratih. Pred njim pa je gorela velika luč. Ko se ozrem okrog, že ni bilo fanta. Stopil sem iz veže in klical za njim, pa ga ni bilo nazaj.

Zdaj se odpro poleg mene vrata, in debela ženska me nagovori, kaj bi rad. Povedal sem ji, odkod sem in čigav in kaj hočem.

Pokimala mi je z glavo in rekla, naj grem za njo. In šla sva visoko gor po kamenitih stopnicah, kakršne so pred našo cerkvijo. Pred velikimi durmi se ustaviva, in ona potrka. Zdaj se nekdo oglasi tako močno, da se mi je kar srce streslo. Ženska pa odpre in me porine noter.

Sapa mi zastane, ko zagledam pred seboj velikega gospoda. Še odkriti bi se bil kmalu pozabil, tako sem se ga prestrašil, ker tako močnega človeka še nisem nikdar videl. Mislil sem že, da je Štempihar, ko me prav prijazno ogovori, kaj hočem. Dobil sem pogum in mu povedal vse, kar sem vedel o sebi. Mož se mi je smejal in me vprašal: „Kaj pa znaš vse?“
— Vse znam, vse, pravim, kar hočete. Na konje se že razumem, potem

znam kositi, opravljati živinco, delati na polju in doma. „Samo, če je res!“ pravi on.

Menila sva se in menila toliko časa, da me je odločil h konjem. Seveda sem mu povedal, da sem vozil že gospode s kolesljem in vse drugo, kar sem vedel o konjih.

Potem sva se pogodila za plačo. Obljubil mi je vsak mesec en tolar in na koncu leta, o Božiču, zimsko obleko.

Zadovoljen sem bil. Potem mi je rekel, naj grem v kuhinjo in k hlapcu v hlev. V kuhinji sem dobil tako dobrih stvari, da so se mi še tri dni cedile sline . . .

Zdaj so se začeli najlepši dnevi. Omival sem konje, jim dajal jesti in piti ter vozil žito s polja domov.

Šele čez dva dni sem zvedel, v kakšni hiši bivam. Rekli so, da je to grad in tisti gospod graščak. Takrat sem se pa spomnil, da mi je časih pravil oče slabe reči o graščakih. Rekel je, da so jemali kmetom žito in druge stvari. Da moj ni bil tak, sem se kmalu prepričal. Imel je sam toliko polja kot vsa vas skupaj. In tudi hud ni bil tako, kot so mi pravili stari ljudje časih o graščakih.

Ej, midva sva se razumela kot z nikomer. Videl je takoj, da sem navajen konj in gospode in postal sem njegov kočijaž. Vedno sem ga vozil, in kako!

Vedel sem, da me čaka pri tem gospodu še sreča, ker mi je vse tako ugajalo.

Nekega dne me vpraša gospod, če znam streljati. Kar rdeč sem postal, tako sem se prestrašil! Že sem mislil, da je vse zvedel, kako sem doma streljal vrabce, a nekoč zadel sosedovega petelina, ki se ni dobro videl v vejevju. Potrdim mu, da znam. „Dobro, Blaže!“ pravi, „jutri zjutraj greva na lov.“

Kdo je bil bolj zadovoljen s tem kot jaz. Drugo jutro sem dobil že puško na ramo in šel z gospodom v gorske gozdove. Po poti me je izpraševal različne stvari, jaz sem mu pa odgovarjal, kakor se mora takim gospodom.

Prišla sva v gozd. Šla sva vsak na svojo stran. Meni je gospod naročil, da moram vselej prihiteti, kadar zaslišim njegov rog.

Kmalu sva se izgubila in stikala vsak po drugi strani gozda. Psi so tako begali okrog kot bi bili nori, a jaz sem tako debelo gledal, da bi kmalu oslepel. Videl pa nisem nobene živali. Samo kaka veverica je zdaj-pazdaj švignila po drevesu.

Lomastil sem okrog po grmovju in zbudil spečega zajca. Siromak jo je tako pobiral, psi pa za njim. Že sem nameril nanj, a v onem hipu mi sede muha na nos, kakor bi mi hotela reči: „Pusti ga, pusti, naj živi še nekoliko trenutkov!“

Pustil sem ga, pa kaj, ko pes ni nehal cviliti . . . Zdaj zaslišim glasan pok in obenem lovski rog. Grem za glasom in kmalu pridem do gospoda,

ki je onemu zajčku že upihnil življenje. Vzel sem ga na ramo in šla sva naprej.

Hodila sva še dolgo, a dobila nisva ničesar. Jaz sem samo meril za vajo, gospod pa je menda gledal za vranami ali kaj, ker je vedno natikal naočnike, da je dalje videl. — Tako mi je bilo prvič na lovu. Kolikokrat sem šel potem še z njim, in vselej sva prinesla kaj domov.

Nekoč sem stal za grmom in čakal, pa ne vem česa. Kar nekaj zašumi v vejevju, in čudna žival zleti na tla. Gledam, gledam — pok! — in zadenem. Pred mano pa je ležal divji petelin. Prihital je gospod in kar zavriskal samega veselja. Ogledala sva ga natanko in se prepričala, da je imel eno perutnico že prej pokvarjeno in ni mogel ubežati.

Ko sva šla proti domu, je bil moj gospod zadovoljen z menoj. Rekel mi je: „Blaže, dober lovec si! Imaš nos! Ampak, če te bo kdo vprašal, kdo je ustrelil petelina, reci, da sem ga jaz.“ Seveda sem bil s tem zadovoljen; kakor je pač želel moj gospod, tako je moralo biti. Bog ve, kako se je potem bahal s tistim petelinom, a tudi meni je dal marsikaj za plačilo, ker sem molčal.

Tako sem preživel v gradu tri leta, ki so bila najlepša v mojem življenju. Takrat sem pa zvedel žalostno novico, da gospod graščino proda in odide v mesto.

Kako sem bil žalosten, ko sem se ločil od svojega gospodarja! Tako čudno mi je prišlo, da sem se malo nakremžil in rekel: „Z Bogom, dobri gospod! Težko, če vas še kdaj vidim v tem življenju . . . Da bi vsaj v nebesih zopet prišla skupaj . . . Kjer bom hodil, bom mislil na vas!“ Zajokal bi bil kmalu, tako mi je bilo hudo. — Gospodu pa so prišle solze v oči, dolgo časa me je gledal, mi stisnil roko in dal mošnjiček, ki ga imam še zdaj na dnu škrinje. Dal mi je tudi čisto novo zimsko obleko, par črevljev in še drugih takih reči.

No, in potem sem prišel domov. Štirideset tolarjev sem prislužil, sedemindvajset sem imel dote in to jih je bilo ravno toliko, kolikor let imam zdaj.

Ker nisem imel svoje hiše kakor polž, sem začel misliti nanjo. Delal sem tako kot Noe barko: kar iz lesa in kakor se mi je ravno zdelo.

Pa imam le svojo, da mi ni treba tako-le hoditi okrog ljudi in jim delati nadleže. Ej, vsak krajcar pride prav. Če bi bil doto pognal po grlu, bi gotovo ne spal pod svojo streho.

* * *

Kaj bi vam še povedal o Blažu? Kako je zidal, oziroma stavil svojo hišo, bi bilo predolgo. Povem naj vam pa, da dela Blaže tudi pesmi, posebno kadar je kako ženitovanje in ga spravijo v dobro voljo. Ena se začne tako:

„Oj, dobri oče Mohelnov,
ki dali so mi tolarjev,
da svoj sem si sezidal dom,
začel živeti kot baron.“

A koliko ima še drugih o raznih svetnikih, ki jih prepeva, kadar je posebno vesel. Ljudje ga radi poslušajo in ga tudi obdarujejo, da še z večjim veseljem prepeva.

Tako životari lovec Blaž brez pravega domovja, saj le redkokdaj spi v svoji koči. Navadno jo zaklene in se odpravi po svetu. Od Ljubljane do Kranja potuje in zopet nazaj, tako-le koncem tedna pa pride pogledat spet svojo ljubo kočo.

S seboj prinese seveda mnogo novic, ki jih potem kaj modro razlaga ljudem, kakor na primer: „Saj pravim: Rus — ta vse poskus’!“

Pred nekaj dnevi sem videl Blaža v Ljubljani. Stal je pri novem mostu in ves začuden gledal velikega železnega zmaja. Stopil sem k njemu in ga vprašal, kako je doma. Bil je vesel, ko je vsaj enega znanca dobil v mestu.

Tudi jaz sem bil vesel takega možakarja kot je naš Blaže. Na glavi je imel polhovko, pod pazduho pa rdeč dežnik, dasiravno je solnce najlepše sijalo.

Izpraševal sem ga o domu, a njemu so šli le bolj tisti „krokodili“ po glavi, ki so tam na mostu. Ni si dal dopovedati, da so to zmaji. Rekel je, da je že vse zmaje pomoril Štempihar, in moral sem mu verjeti . . .

Stisnil sem mu roko v slovo, dal nekaj drobiža za pot in mu naročil, naj pozdravi vse domačine.

Odšel je izpred mene po lepi široki cesti, jaz pa sem gledal za njim, in v duhu so mi vstajali tiho spomini na one zlate dni, ko nam je Blaže pripovedoval pravljice pod zeleno lipo sredi domače vasice . . .

Kroparska tožba.

Po stričevem pripovedovanju zapisal *Furaj Pangrac.*

va tržana iz starodavne in čestite Krope, kjer kujejo žreblje na roko in jih nosijo prodajat v koših daleč naokolo, dva Kroparčana torej sta se bila sporekla, sporekla zavoljo žreblja. Eden je trdil in vpil, da mora imeti žrebelj na tem koncu kapico, drugi ga je pa prepival in ga hotel prepričati, da na drugem koncu. In beseda je dala besedo, in sporekla sta se — norela drug nad drugim, kakor pravijo v Kropi in tam okolo, kadar se skregajo.

A ko bi samo norela, to bi še ne bilo tako hudo; hujše je pač bilo to, da sta se šla možakarja tožit, ko sta se bila nanorela. Norčka res! Kaj je treba take budalosti nositi sodniku pod nos!

Tožila sta tedaj drug drugega. In ko pride tožbe dan in je bil toženec — prvi Kropar — vprašan, kaj je pravzaprav storil svojemu sosedu, da ga je šel ta tožit, je odgovoril tako: „I kaj! Norel sem, drugega nič!“

„Pa kako si norel, kako?“ je vprašal sodnik.

„I, kako! — kar norel sem, pa je bilo . . .“ je odgovoril zopet Kropar.

„Pa si mu kako žaljivo besedo zabrusil v brk ter ga psoval in zmerjal, da je bil sosed užaljen ter primoran iskati zadoščenja pri sodišču?“ je vprašal zdaj sodnik.

„Nič, gospod, samo norel sem, drugega nič!“ je dal nato odgovor Kropar. In če je še tako izpraševal sodnik, ničesar drugega ni bilo spraviti iz možakarjevih ust kakor to, da je — norel . . .

Zdaj vpraša sodnik drugega Kroparja — tožnika — kaj je zakrivil sosed. Pa tudi ta ni drugega povedal kakor: „Norel je, pa še prav grdo je norel, gospod!“

„Pa kako je norel, kako?“

„I, kako! Kar norel je, pa je bilo! Pa še prav grdo je norel!“

„Pa ti je kako žaljivo besedo zabrusil v brk ter te zmerjal in psoval, da si bil užaljen in primoran iskati zadoščenja pri sodišču?“

„Nič, gospod, samo norel je, drugega nič!“

In če je še tako izpraševal sodnik Kroparja, drugega ne izvleče iz njega kakor to, da je sosed norel . . . Sodnik da torej zapisati v obtožnico kot pregrešek: „Norel je prvi Kropar.“

Ker pa je tožil tudi prvi Kropar drugega, je bil zdaj vprašan drugi Kropar, kaj je storil svojemu sosedu — prvemu Kroparju — da ga je šel ta tožit. Pa kakor je izpraševal sodnik, drugega ni mogel zvedeti kakor to: „Norel sem, pa še prav hudo sem norel!“ In ko je izpovedal tudi sosed — prvi Kropar — da drugega ni bilo, kakor da je norel, je dal sodnik tudi v drugo obtožnico kot pregrešek zapisati: „Norel je drugi Kropar.“ In ko je bilo to tudi zapisano, je pa rekel sodnik: „Tedaj sta pa oba norela?“ In oba Kroparja hkrati pritrdita: „Da, gospod, oba sva norela!“

Zdaj jima ukaže, naj stopita v predsobo. In ko stopita v predsobo, se prime sodnik za glavo in razmišlja, kaj bi storil: ali bi obsodil možakarja ali ne. In sklenil je: ako si Kroparja v znamenje sprave ne podasta rok, pa oba vtaknem v zapor za 24 ur, da si ondi ohladita jezo. Pa reče zdaj pisarju: „Pokliči brž prvega Kroparja!“

Pisar vrže pero v stran in skoči po prvega Kroparja. Pa namesto prvega stopi drugi Kropar pred sodnika.

„24 ur strogega zapora si dobil, ker si norel,“ pove sodnik.

Drugi Kropar se popraska za ušesi: „No, zdaj sem jo pa iztaknil brez potrebe,“ si misli, „teh 24 ur je prisodil sodnik sosedu, saj je tega dal poklicati in ne mene“. Pa modra glava si ve pomagati. Odpre duri v predsobo in zavpije: „Sosed, 24 ur si dobil, nič več, ker si norel.“

„Saj res nisi ti prvi Kropar!“ reče zdaj sodnik, ko pogleda možakarju v obraz, a preden utegne kaj drugega ukreniti, se že oglasi prvi Kropar iz predsobe: „Kaj praviš, prijatelj? Saj nisem gluha, pa vendar ne slišim. Povej glasneje, če hočeš, da bom slišal, ali pa še bolje, kar molči . . .“

Sodnik si misli: „To sta dva čudna možaka, zvita kakor star lisjak; pa ugnal ju bom vendarle v kozji rog!“ Ukaže torej: „Pa zavpij glasneje, da bo slišal, koliko je dobil!“ In Kropar zavpije vdrugeč naglas in krepko, da so čuli njegov glas v gorenje nadstropje, toda sosed se zopet oglasi: „No, ne slišim ne, pa je amen!“

„Zavpij še enkrat, kolikor moreš,“ ukaže iznova sodnik, in Kropar zavpije na vse grlo, da so iz gorenjenega nadstropja prihiteli gledat, kaj je; toda tudi zdaj ga ne sliši sosed v predsobi. „Kaj vpiješ?“ vpraša, „ali me mar domov podiš? Če so gospod sodnik tako ukazali, pa koj grem . . .“

Sodnik komaj zadržuje smeh. Pa reče zdaj drugemu Kroparju: „Stopi ti v predsobo in sosed naj pride semkaj, prepričal se boš, ali se res ne sliši tja ali kaj.“ Pa stopi zdaj drugi Kropar v predsobo in sune soseda pod rebra, rekoč: „Lejga, sosed, k sodniku pojdi!“

Pa pokašlja sosed nekolikokrat, namrdne obraz nevšečno in grdo, nato se pa le poda k sodniku; njegov prijatelj pa ostane v predsobi, da se prepriča, kakor mu je bilo ukazano, se li sliši tja ali ne.

Ko stopi prvi Kropar pred sodnika, mu reče ta: „Odpri duri v predsobo in povej prijatelju, da je dobil 24 ur strogega zapora, ker je norel.“ In prvi Kropar odpre duri, se odkašlja in zavpije: „24 ur si dobil, prijatelj, ker si norel, pravijo gospod.“

„Oho, to bo pa vseeno preveč, saj sva samo norela,“ si misli prijatelj v predsobi, a ne reče nič, nego stopi pred sodnika ter izpove važno, kakor da bi pravil največjo resnico: „Gospod, res se nič ne sliši v predsobo . . .“

Dobrodušnega sodnika je lomil smeh, da se ni mogel več premagovati in je moral sam stopiti v predsobo, da se pomiri. Kroparja sta se pa pogovarjala tedaj žalostno in pobito. „Sosed, 24 ur sva dobila!“

„Ovbe, ovbe, 24 ur strogega zapora, so rekli gospod!“

„Sosed, ali je bilo tega treba?“

„Ovbe, ovbe, nič ni bilo tega treba!“

„Sosed, pa kaj si bodo o naju mislili domači in tržani in okoličani in vse, kar leze in gre?“

„O, jerum, jerum! Kaj bo, kaj bo . . .“

Začuje se sodnikov glas iz predsobe. Duri v predsobi se odpro. Na stolu tam je sedel gospod sodnik: „Možakarja iz starodavne čestite Kroepe, zdaj poslušajta, kar se vama pove,“ je izpregovoril zdajci sodnik. „Vidva se tožarita za prazen nič. (Kroparja vzdihnila: „Oh, res je tako, gospod!“) Ako ima žrebelj na tem koncu kapico ali na drugem, to je vseeno; če jo ima na tem koncu, mu je pa na drugem ni treba, če jo ima pa na drugem, mu je pa na tem ni treba, pa je amen. („Tako je! Res je tako!“) Zato pa: kaj bi se vidva o taki reči prepirala in drug nad drugim norela ter se še celo tožarila! („Oh, gospod, nikoli več!“) In tako vama povem jaz, ki sem vaš sodnik in imam pravico soditi na življenje in smrt: ako obljubita svečano,

da se bosta spoštovala in ljubila kakor dva prava Kroparja in ne bosta več kradla časti in spoštovanja svojim čestitim rojakom z nepotrebnim tožarenjem in ako si v znamenje, da sta si v srcu drug drugemu odpustila, podasta roki, pa vama zaenkrat prizanesem in odpustim kazen, ker sta norela . . .“

Kroparja sta se spogledala, češ, ali je res ali ne, kar slišijo zdaj najina ušesa. Ko pa se dodobra zavesta, kaj in kako, pa reče prvi sosed ves ginjen: „Prijatelj, saj te ljubim in spoštujem, čeprav sem norel! — Ali mi odpustiš?“ ter mu poda v znamenje sprave roko. Drugi mu stisne roko in odgovori: „Sosed, kaj bi ti odpuščal, saj ti nimam kaj; jaz te ljubim in spoštujem, čeravno sem norel in ostanem tvoj zvesti prijatelj do hladnega groba.“

Ko sodnik to vidi, reče: „Pojdita zdaj v miru in se nikar več ne tožarita za prazen nič!“

„Nikoli več!“ sta pritrjevala možakarja, segla po starodavni kroparski navadi gospodu sodniku v roko ter rekla za slovo: „Pa brez zamere, gospod!“ In ko jima je sodnik prikimal, da brez zamere, sta šele odšla. Pisar pa je tedaj dejal: „Gospod sodnik, prej nista slišala v predsobo, ko ste jima kazen narekovali, ta dva lisjaka; nato pa koj, ko ste jima dali vedeti, da sta oproščena.“

Sodnik je gledal pri oknu ven in ni slišal pisarjevih besed, zato mu tudi odgovora ni mogel dati; a žal mu gotovo ni bilo, da ni Kroparjev ugnal v kozji rog, kakor je bil rekel, da jih bo; zakaj poznal je te ljudi in je vedel, da so dobri, čeprav semintja časih nekoliko ponore drug nad drugim. Gledal pa je gospod sodnik pri oknu ven naša dva možakarja — Kroparja — ki sta v bratski slogi in ljubezni korakala dol od sodišča in popevala znano „Kroparsko pesem“. Pisar je ujel na svoje uho prvo kitico te pesmi in jo naglo, da bi mu ne ušla iz spomina, zapisal kar na obtožnico:

„Kropa je en' velik' mest',
holadrija, holo!
Not se pride čist' po cest',
holadrija, holo!“

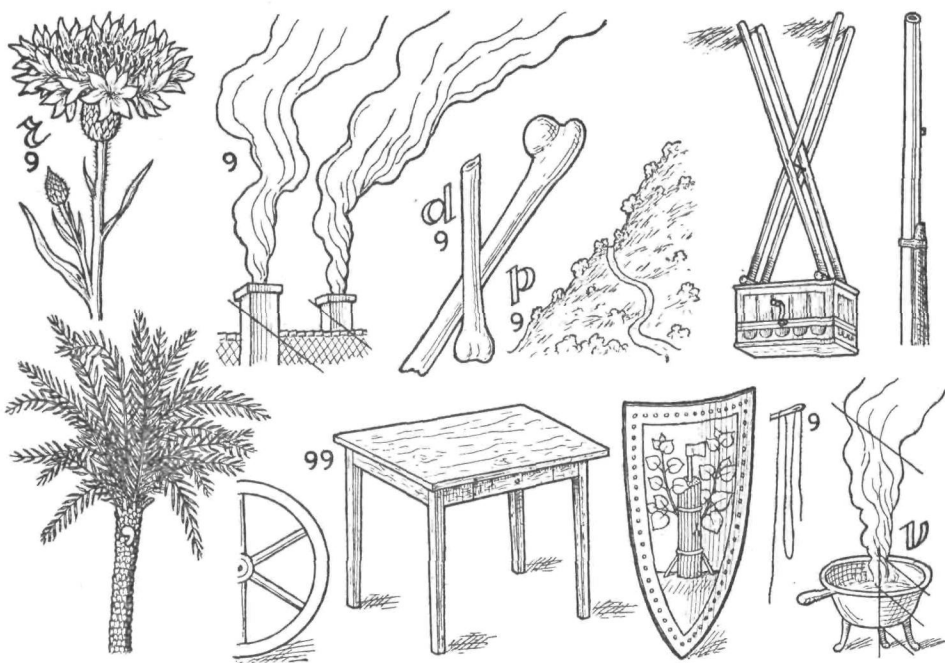
Pod to kitico pa je zaškrstal z gosjim peresom, ki je bilo tedaj v navadi: „Tako je bila ta imenitna kroparska tožba izlepa poravnana . . .“

Zastavica v podobah.

Priobčil *Fr. Rojec*.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Starost živali.

Štirinogatim živalim se pozna starost nekoliko bolj nego ptičem. Pri starem konju in psu spoznavamo starost po oslabeledosti udov, počasnosti gibanja, izgubi zob in namršenju dlake. Psa, ki je dosegel 12. ali 15. leto, poznajo že neizkušene oči za starega. Ptič ohrani na starost svojo svežost in mladostno zunanost. Kanarček obdrži lahko do 24. leta svojo živahnost, še mnogo dalje živi papiga, seveda ob dobrem oskrbovanju.

V Parizu imajo papigo, ki sodijo o nji, da je stara od 65 do 75 let, pa se ji starost kar nič ne pozna. — Miš živi najdlje pet let, če ne zapade prej nasilni smrti. O nekaterih ptičih, na primer o planinskih kokoših, trde, da se pozna njih starost po belih peresih, da postane žival pisana. O jerebici pravijo, da se pozna njena starost po moči kljuna in gostosti perja na repu. Sicer pa ti znaki niso vselej zanesljivi; treba je namreč imeti pred očmi različne kraje in okolščine, v katerih žival raste in

se razvija. Tako tudi velja raznim živalim različna sodba glede na prirodo, v kateri žive, pa tudi na njih vrsto in plemo.

Ljudje, ki jedo zemljo.

V Indiji je razširjen čuden običaj, da jedo nekatera plemena zemljo. Indijcem na severu je najpriljubnejša rumena ilovica. V Pandžap pripeljejo vsako leto do 2000 tovorov take zemlje naprodaj. Najbolj gre zemljejedcem v slast zemlja, pomešana z mravljinjaki. Angleška vlada v Indiji si mnogo prizadeva, da bi prebivalce odvadila te razvade, ker provzroča uživanje zemlje razne bolezni.

Sveži kruh.

Nekateri zdravniki trdijo, da ni zdravo jesti svežega kruha. Dočim se star kruh pri žvečenju dobro zdrobi, se sveži kruh zmečka v trde svalke, ki s slinami prevlečeni res prav lahko zdrknejo po požiralniku, v želodcu pa obleže kot milo. Želodčni sokovi ne morejo prodreti skozi trde, zunaj gladke kepe, tako da kruh, ki ga je že itak težko razkrojiti, dolgo časa obleži v želodcu ter slabo vpliva na živce. Na ta način se zadržuje tudi krvni obtok, v želodcu se čuti tiščanje, človek nima teka, zato pa glavobol in krče. Zgodilo se je celo, da so lačni ljudje, ki so se najedli sveže pečene kruha, zaradi tega umrli. Črni kruh je še bolj škodljiv kot beli. Iz peči vzeti kruh bi moral vsaj 24 ur ležati na kakem hladnem prostoru.

Kaj vzmore pridnost.

Jožef Wright, profesor jezikoslovja na vseučilišču v Oksfordu na Angleškem, je bil s sedmim letom rokodelski vajenec. Šele v 18. letu se je naučil pisati in brati. S svojo brezprimerno marljivostjo in z željo po napredku in izobrazbi je prišel na Nemško, kjer je v Heidelbergu obiskoval tamošnje vseučilišče, kjer je bil najboljši dijak in je kot tak postal doktor modroslovja. Danes je Wright eden najuglednejših učenjakov na Angleškem.

Živali, ki ne pijejo.

Lama v Patagoniji v Južni Ameriki in nekatere vrste gazel ne pijejo nikdar vode. Tako tudi nekatere kače. Tudi krave in koze v Lozeru na Francoskem, ki dajejo imeniten sir, skoro nikoli ne pijejo vode.

Dobiček perutninarstva.

To stroko živalstva goje posebno na Ogrskem. Leta 1897. so izvozili od tamkaj: žive perutnine za 8,934.000 K, zaklane perutnine za 13,412.000 K, jajec za 2,550.000 K, perja za 11,422.000 K. Skupno za 36 milijonov 224 tisoč K. To število se je v zadnjih letih pomnožilo, tako da je leta 1902. doseglo ogromno vsoto 69,569.168 K. Samo jajec so leta 1900. iz Ogrske pripeljali v Avstrijo za 17 milijonov kron.

Drage živali.

Indiški slon velja 25.000 K, afriški slon 35.000 K, ravno toliko velja tudi žirafa. Vodni konj stane 15.000 K, afriški lev od 5000 do 7000 K, levinja od 4000 do 6000 K, bengalski tiger pa 4000 K. Iz tega je razvidno, kako dragi so zverinjaki.

Kako dolgo živi človek.

Neki angleški zdravnik, ki se je dlje časa bavil z vprašanjem, kako dolgo človek živi, je prišel do zanimivih podatkov. Od prebivalstva na zemlji, ki ga štejemo nad 1515 milijonov duš, umre na dan 91.550 ljudi, na uro 3815, na minuto 63, ali po en človek vsako sekundo. Izmed 100.000 ljudi doživi po en 100 let, od 500 po en 90 let, od 100 po en 60 let.

Čebelarstvo.

Leta 1895. je imela Francoska 1,615.061 panjev in je dobila iz njih 7,995.314 kg medu v vrednosti 11,006.038 K, ako računamo kg samo 1 K 38 h. Voska pa je dobila 2,208.357 kg v vrednosti 4,208.213 K. L. 1900 je imela Srbija 172.400 panjev proti 167.765 v letu 1895.

Rešitev uganke v šesti številki.

Osa.

Prav so jo rešili: Tonček Kappus pl. Pichelstain, gojenec v c. kr. Terezijanišču na Dunaju; Sandka in Vidka Samsa v Il. Bistrici; Melita Šumer v Škofji Loki; Slavko in Cilka Trobej, Riza Fister, Ivan Mayerhold, učenci in učenke VI. razr. v Soštanju; Zdenka, Metod in Boris Pirc v Kranju; I. Korošec, učenec II. razr. v Kranju; Ivan Samec, učenec III. razr. v Ljubljani; Milko Sinkovič, učenec v Ljubljani; Vera Flis, učenka IV. razr. na Vrhniki; Josip Štelcar, sluga kn. škof. pisarne v Mariboru; Gabrijela in Ana Tomšič, učenki III. in I. razr. v Trnovem; Minka in Slavka Zacherl, učenki v Ljutomeru.

Angel varuh.

Veselo.

Besede zložil *Anton Funtek.*

Uglasbil *Vinko Krek.*

mf

Trud-no soln-ce sko-ro poj-de spat za go-ro; z lin cerk-ve-nih
 Jas-no glej svet - lo-bo: An-gel spla-va v so-bo, po - lo - ži ro-

mf

v vas po - je zvo-na glas. Oj, ka - ko li ra - da vse-lej An - ka
 kó An - ki na gla - vo; mi - lo in lju - be - če de - te gle - da

f *mf*

mla-da slu - ša zvon gla - san, ko u - ga - ša dan! A no - coj jo
 spe - če, pro - si, da Vla - dar več - ni bi vsek - dar do - bro jo o-

de - lo dol - go je prev - ze - lo, trd - no spi se -
 hra - nil, zla ji du - šo bra - nil, si - pal ji do -

zadržano.

daj, sa - nja, sa - nja, Bog ve kaj . . .
 brot, si - pal na živ - lje - nja pot!

Poletni izprehod